Hallintovaliokunta 20.10.2026

HE 161/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta

Yleistä kolmansista maista tulleiden opiskelijoiden sääntelyn vaikutuksista kuntiin ja kuntapalveluihin

Kansainväliset opiskelijat perheineen ovat alueiden työnantajille potentiaalinen osaavan työvoiman ryhmä ja alueen elinvoiman edistäjiä, mutta myös kuntapalveluiden käyttäjäryhmä. Opiskelijoiden ja heidän perheenjäsentensä riittävän kielitaidon ja toimeentulon varmistaminen on sekä opiskelijoiden hyvinvoinnin sekä kuntien elinvoiman ja työmarkkinoiden toimivuuden kannalta tärkeää.

Kolmansista maista saapuneiden opiskelijoiden ja heidän perheenjäsentensä kasvava määrä on näkynyt kunnissa uusina asiakkaina mm. työllisyys-, kotoutumis-, ohjaus- ja neuvontapalveluissa sekä varhaiskasvatuksessa ja opetus- ja koulutuspalveluissa.

Vaikka kokemukset kansainvälisestä opiskelijaliikkuvuudesta ovat pääosin olleet myönteisiä, on kunnissa tunnistettu myös opiskelijoiden oleskelulupaprosessin väärinkäytöksiä, agenttitoimijoiden roolia epärealististen mielikuvien levittäjänä sekä kasvavaa opiskelijaperheiden lapsiperheköyhyyttä. **Kuntaliitto kannattaa opiskelijarekrytoinnin eettisten toimintatapojen kehittämistä.**

Kuntaliitto katsoo, että kokonaisuutena lakiuudistuksen ei tulisi kuitenkaan heikentää osaavan työvoiman saatavuutta. Oleskelulupakäytäntöihin tehtävistä muutoksista huolimatta Suomen tulisi viestiä kansainvälisille osaajille, että Suomi tarvitsee kansainvälisiä osaajia ja haluaa tarjota määritellyt edellytykset täyttäville henkilöille mahdollisuuden asettua Suomeen. Perheillä, joilla on lähtökohtaisesti realistiset suunnitelmat ja hyvät taloudelliset edellytykset perheensä toimeentulon varmistamiseksi, tulisi olla varmuus siitä, että Suomi on heille hyvä valinta opiskelumaaksi.

CC BY

Suomen Kuntaliitto
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

Perheenyhdistämisen asumisaikavaatimus

Esityksen mukaan opiskelijan perheenjäsenen oleskeluluvan myöntämisen edellytyksenä olisi, että opiskelija on oleskellut Suomessa vähintään yhden vuoden ajan ennen perheenjäsenen hakemuksen jättämistä.

Kuntaliitto arvioi, että asumisaikavaatimus voi turvata nykyistä paremmin opiskelijoiden ja heidän perheenjäsentensä toimeentuloa, edistää hallittua maahantuloa ja ehkäistä väärinkäytöksiä. asumisaikavaatimus voi antaa opiskelijoille realistisemman kuvan Suomessa asumisen kustannuksista ennen perheen tuomista maahan ja mahdollistaa tarvittavia ennakkojärjestelyitä (esimerkiksi asuminen) perheen sujuvan arkielämän aloittamiseksi Suomessa.

Kuntaliitto katsoo, että asumisaikavaatimus on perusteltu, mutta perheestä erillään ololla voi toisaalta olla myös heikentävä vaikutus perheellisten opiskelijoiden hyvinvointiin, opiskelumenestykseen ja pitkän aikavälin kotoutumiseen. Asumisaikavaatimuksen pituuden ja kohdentamisen oikeasuhtaisuutta olisikin syytä arvioida suhteessa kotoutumiseen, perhe-elämään, opiskelijoiden hyvinvointiin ja alueiden elinvoimaan.

Asumisaikavaatimus vaikuttaisi kotoutumispalvelujen kysyntään ja palvelutarpeiden ennakointiin kunnissa. Se vähentäisi kotoutumisen alkuvaiheen palveluita tarvitsevien asiakkaiden määrää tilapäisesti heti lain voimaantulon jälkeen. Asiakasmäärän asettuminen pidemmällä aikavälillä riippuisi siitä, miten muutos vaikuttaisi perheellisten opiskelijoiden hakeutumiseen Suomeen. Kunnissa arvioidaan, että opiskelijaksi hakeutuminen voi vähentyä esitetyn muutoksen myötä.

Perheenjäsenten oleskelulupahakemuksiin ja toimeentuloedellytyksiin sovellettava sääntely

Kuntaliitto pitää sääntelyn yhdenmukaistamista lähtökohtaisesti kannatettavana. Esityksen mukaan opiskelijoiden perheenjäsenten oleskelulupahakemusten käsittelyaikaan sovellettaisiin ulkomaalaislain 69 a §:n yleistä perheenyhdistämisen yhdeksän kuukauden käsittelyaikamaksimia. Esitys käsittelyaikojen pidentymisestä johtaa käytännössä tilanteeseen, jossa opiskelija saapuu maahan ilman varmuutta perheenjäsenen oleskeluluvan saamisesta. Perheenyhdistäminen mahdollistuisi aikaisintaan lähes kahden vuoden kuluttua opiskelijan oleskelun alkamisesta.

Kuntaliitto kannattaa esitystä toimeentuloedellytystä koskevasta asetuksenantovaltuudesta. Toimeentuloedellytysten euromäärässä ei ole kuitenkaan huomioitu pääkaupunkiseudun asumisen korkeampia kustannuksia,

koulutusastekohtaisia eroja eikä alaikäisten opiskelijoiden tilannetta, jossa perheenjäsenillä tulee olla kyky turvata alaikäisten opiskelijoiden opiskelu Suomessa.

Kielitaitovaatimus

Kielitaidon varmistaminen oleskeluluvan edellytyksenä on lähtökohtaisesti kannatettava tavoite, sillä se tukee opintojen sujumista, ehkäisee väärinkäytöksiä sekä vaikuttaa lopulta myös henkilön työllistymiseen Suomessa.

Kuntaliitto katsoo, että kielitaitoedellytyksen todistamista koskevaan sääntelyyn jää tulkinnanvaraa. Soveltamiskäytännöissä voi syntyä eroja oppilaitosten välillä, mikä voi vaikeuttaa opiskelijoiden yhdenvertaisen kohtelun toteutumista. Kielitaitoedellytysten todistaminen lisää oppilaitoksissa hallinnollista työtä ja tarvetta yhdenmukaisille arviointimenettelyille. Kuntaliitto muistuttaa, että opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (64 §) mukaan kunnille ja koulutuksen järjestäjille on korvattava uudet ja laajenevat tehtävät täysimääräisesti valtion varoista. Tätä ei esityksen vaikutusten arvioinnissa ole huomioitu.

SUOMEN KUNTALIITTO